

Geografia Bałkanów i Europy Środkowej Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Geoslawistyka	Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -	Kod zajęć 03GSL5.21HS.04211.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej	Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia drugiego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty humanistyczne i społeczne	
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Urszula Kowalska-Nadolna	
Prowadzący zajęcia	Michał Dolata, Małgorzata Szczepaniak	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przedstawienie zarysu geografii fizycznej i społeczno-gospodarczej Bałkanów i Europy Środkowej ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień społecznych, w tym szerszego narodowościowego, wyznaniowego i geopolitycznego kontekstu współczesnych i dawnych konfliktów na wskazanym obszarze.

Wymagania wstępne

Podstawowe wiadomości dotyczące topografii i podziału administracyjnego Słowiańszczyzny Zachodniej oraz Słowiańszczyzny Południowej.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	ma wiedzę w zarysie na temat warunków przyrodniczych: orograficznych, hydrograficznych i geologicznych wskazanego obszaru.	GSL_K2_W04	Test, Prezentacja multimedialna
W2	zna zależności między przyrodą nieożywioną a człowiekiem na wskazanym obszarze.	GSL_K2_W04	Test, Prezentacja multimedialna
W3	zna historyczne uwarunkowania współczesnej sytuacji politycznej i społeczno-gospodarczej wskazanego obszaru.	GSL_K2_W04	Test, Prezentacja multimedialna
W4	zna strukturę demograficzną, ruch naturalny i wędrowniczy mieszkańców regionu w kontekście ogólnoeuropejskim.	GSL_K2_W04, GSL_K2_W05	Test, Prezentacja multimedialna
W5	ma wiedzę na temat podziałów etnolingwistycznych i religijnych na wskazanym obszarze.	GSL_K2_W04, GSL_K2_W05	Test, Prezentacja multimedialna
W6	zna wybrane konflikty polityczne i religijne na terenie Bałkanów i Europy Środkowej - podać ich przyczyny.	GSL_K2_W04, GSL_K2_W05	Test, Prezentacja multimedialna
W7	ma wiedzę na temat regionu jako pola rywalizacji geopolitycznych.	GSL_K2_W04	Test, Prezentacja multimedialna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	formułuje wypowiedzi ustne i pisemne popularyzujące wiedzę na temat zróżnicowania geograficznego, społecznego i politycznego regionów Europy Środkowej i Bałkanów.	GSL_K2_U05, GSL_K2_U07	Test, Prezentacja multimedialna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	ma świadomość różnorodności kulturowej i geograficznej wybranych regionów Europy	GSL_K2_K01, GSL_K2_K02, GSL_K2_K03	Test, Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Fizycznogeograficzne uwarunkowania rozwoju antroposfery na Bałkanach i w Europie Środkowej (działalność człowieka w świetle regionalnych warunków orograficznych, hydrograficznych i geologicznych; zróżnicowane predyspozycje regionu do rozwoju turystyki i innych gałęzi gospodarki na podstawie wymienionych warunków przyrodniczych).	W1, W2, W7, U1	Konwersatorium
2.	Historyczne determinanty stosunków politycznych i społeczno-gospodarczych na Bałkanach i w Europie Środkowej.	W3, W7, U1	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
3.	Współczesne polityczno-administracyjne struktury terytorialne na Bałkanach i w Europie Środkowej (podziały polityczne i administracyjne w regionie; zróżnicowanie ustrojów terytorialnych i modeli kształtowania przestrzeni na potrzeby administracji publicznej).	W3, W7, U1	Konwersatorium
4.	Ludność Bałkanów i Europy Środkowej (struktura demograficzna, ruch naturalny i wędrowniczy mieszkańców regionu w kontekście ogólnoeuropejskim).	W4, W7, U1	Konwersatorium
5.	Regionalne i lokalne struktury społeczno-przestrzenne na Bałkanach i w Europie Środkowej (podziały etnolingwistyczne i religijne w różnych wymiarach przestrzennych od poziomu regionu po lokalne terytorialne systemy społeczne).	W4, W5, W7, U1, K1	Konwersatorium
6.	Główne sceny współczesnych wielowymiarowych konfliktów na Bałkanach i w Europie Środkowej: studia przypadków Bośni i Hercegowiny, Kosowa i Słowacji Wschodniej (Romowie).	W5, W6, W7, U1	Konwersatorium
7.	Geopolityczny kontekst współczesnych konfliktów regionalnych i lokalnych na Bałkanach i w Europie Środkowej (rola organizacji międzynarodowych; region jako pole rywalizacji światowych mocarstw).	W7, U1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Metoda analizy przypadków

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Praca zaliczeniowa w postaci prezentacji multimedialnej. Test, składający się z pytań do wyboru oraz pytania opisowego (analiza przypadku).

Literatura

Obowiązkowa

- Anderson B., 1997. Wspólnoty wyobrażone. Rozważania o źródłach i rozprzestrzenianiu się nacjonalizmu. Wydawnictwo Znak, Kraków (wybrane fragmenty).
- Boia L., 2016. Dlaczego Rumunia jest inna? Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków (wybrane fragmenty).
- Boia L., 2018. Jak zrumunizowała się Rumunia. Wydawnictwo Universitas, Kraków (wybrane fragmenty).
- Cioroianu A., 2018. Piękna opowieść o historii Rumunów. Wydawnictwo Amaltea, Wrocław (wybrane fragmenty).
- Czekalski T., Hauziński J., Leśny J., 2009. Historia Albanii. Wydawnictwo Ossolineum, Wrocław (wybrane fragmenty).
- Czerwiński M., 2020. Chorwacja. Dzieje, kultura, idee. Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków (wybrane fragmenty).
- Demel J., 1986. Historia Rumunii. Wydawnictwo Ossolineum, Wrocław (wybrane fragmenty, dotyczące geografii kraju).
- Encyklopedia PWN 2008. Geografia świata. Społeczeństwo. Gospodarka. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- Encyklopedia PWN 2008. Geografia świata. Środowisko przyrodnicze. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- Gibas-Krzak D. 2022: Geopolityka Bałkanów, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa (wybrane fragmenty).

11. Ivetić E., 2021. Adriatyk. Morze i jego cywilizacja. Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków (wybrane fragmenty).
12. Korzeniewska-Wiszniewska M., 2017. Serbowie jako mniejszość w warunkach transformacji politycznej w państwach byłej Jugosławii 1995-2016. Księgarnia Akademicka, Kraków (wybrane fragmenty).
13. Majewski P., 2013. (Re)konstrukcje narodu. Odwieczna Macedonia powstaje w XXI wieku. Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk (wybrane fragmenty).
14. Makowski J., 2018. Geografia fizyczna świata. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
15. Makowski J., 2013. Geografia regionalna świata. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
16. Makowski J., Wites T., 2020. Geografia świata. Regiony. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
17. Mizerski W., 2019. Geologia Europy. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa (wybrane fragmenty).
18. Pawłowicz S. K., 2009. Historia Bałkanów (1804-1945). Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa (wybrane fragmenty).
19. Pawłowski K., 2018. Państwowość Kosowa. Geneza, uwarunkowania, współczesność. Wydawnictwo UMCS, Lublin (wybrane fragmenty).
20. Podhorodecki L., 2000. Jugosławia: dzieje narodów, państw i rozpad federacji. Wydawnictwo Mada, Warszawa (wybrane fragmenty).
21. Romsics I., 2018. Historia Węgier. Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań (wybrane fragmenty).
22. Shaw S. J., 2016. Historia Imperium Osmańskiego i Republiki Tureckiej. Tom 1: 1280-1808. Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa (wybrane fragmenty).
23. Shaw S. J., Shaw E. K., 2012. Historia Imperium Osmańskiego i Republiki Tureckiej. Tom 2: 1808-1975. Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa (wybrane fragmenty).
24. Stawowy-Kawka I., 2000. Historia Macedonii. Wydawnictwo Ossolineum, Seria: Historie krajów i narodów, Wrocław (wybrane fragmenty, związane z geografiami regionu).
25. Wasilewski T., 1988. Historia Bułgarii. Wydawnictwo Ossolineum, Wrocław (wybrane fragmenty dotyczące geografii kraju).
26. Wasilewski T., Felczak W., 1985. Historia Jugosławii. Wydawnictwo Ossolineum, Wrocław (wybrane fragmenty, dotyczące geografii).
27. Jokes P., 2020, Czesi. Przewodnik po historii narodu i państwa, Kraków (wybrane fragmenty).

Dodatkowa

1. Deletant D., 2010. Rumunia. Zapomniany sojusznik Hitlera. Wydawnictwo Bellona, Warszawa.
2. Varga K., 2014. Czardasz z mangalicą. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
3. Todorova M., 2022. Bałkany wyobrażone. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
4. Gauß K.-M., 2005. Psożercy ze Svinii. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
5. Czyżewski K., 2019. W stronę Xenopolis. Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków.
6. Gauß K.-M., 2018. Dwadzieścia lewów albo śmierć. Cztery podróże. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
7. Ghesquière H., 2017. Sarajewo. Rany są nadal zbyt głębokie. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
8. Jelavich B., 2005. Historia Bałkanów, t. 1: wiek XVIII i XIX; t. 2: wiek XX. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
9. Jergović M., 2012. Ojciec. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
10. Jergović M., 2017. Muszkat, cytryna i kurkuma. Spojrzenie z Zagrzebia. Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków.
11. Kaplan R. D., 2015 lub 2022. Bałkańskie upiory. Podróż przez historię. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
12. Kaplan R. D., 2017. W cieniu Europy. Dwie zimne wojny i trzydziestoletnia podróż przez Rumunię, a nawet dalej. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
13. King C., 2016. O północy w Pera Palace. Narodziny współczesnego Stambułu. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
14. Kunze T., 2016. Ceaușescu. Piekło na Ziemi. Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa.
15. Mazower M., 2017. Saloniki, miasto duchów: Chrześcijaństwo, muzułmanie i żydzi w latach 1430-1950. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
16. Müller H., 2006. Niziny. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec.
17. Simić P., 2011. Tito. Zagadka stulecia. Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław.
18. Tochman W., 2018. Jakbyś kamień jadła. Wydawnictwo Literackie, Kraków.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30

Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie do zaliczenia	10
Przygotowanie do zajęć	5
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 80
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GSL_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystywania usystematyzowanej wiedzy z zakresu slawistyki i pogłębionych umiejętności twardych i miękkich (organizacyjnych, społecznych i komunikacyjnych), aby w odpowiedni sposób prowadzić dialog międzykulturowy w życiu społecznym i zawodowym
GSL_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnego inicjowania i podejmowania działań na rzecz promowania i poszanowania tradycji i dziedzictwa kulturowego regionów Słowiańszczyzny, bazując na rzetelnej wiedzy z zakresu slawistyki oraz wybranej specjalności
GSL_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do stosowania nabytej wiedzy i umiejętności w przewyciężaniu trudności, rodzących się podczas kontaktów interpersonalnych i zawodowych z przedstawicielami innych kultur
GSL_K2_U05	Absolwent/ka potrafi samodzielnie i z wykorzystaniem pogłębionej argumentacji, odnoszącej się do źródeł naukowych, sporządzić ustną i pisemną wypowiedź w języku wybranego kraju słowiańskiego oraz w języku polskim, dotyczącą zagadnień szczegółowych i specjalistycznych; dokonywać wyboru metody badawczej
GSL_K2_U07	Absolwent/ka potrafi za pomocą różnych kanałów komunikacyjnych i mediów oraz w różnych językach przekazywać i popularyzować wiedzę o kulturze regionów Słowiańszczyzny
GSL_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie na poziomie pogłębionym specyfikę krajów słowiańskich, ich kulturę, historię, aktualną sytuację geopolityczną i ekonomiczną; rozpatruje te zagadnienia w perspektywie komparatystycznej, uwzględniającej złożone zależności między literaturami, językami i kulturami regionów Słowiańszczyzny w kontekście lokalnym, europejskim i globalnym, w perspektywie synchronicznej oraz diachronicznej
GSL_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym historyczne, społeczne, etniczne oraz kulturowe uwarunkowania twórczości literackiej, zachowań językowych oraz praktyk kulturowych wybranych regionów Słowiańszczyzny